

Η στρατηγική σημασία της Φιλοξενίας για την Ελλάδα

Μάρτιος 2021

Περιεχόμενα

- Στόχος και μεθοδολογική ανάλυση
- Βασικά μεγέθη και δυναμική της Φιλοξενίας
- Συνεισφορά σε λοιπούς κλάδους και θέσεις εργασίας
- Ανθεκτικότητα σε συστημικές και μη συστημικές κρίσεις

Περιεχόμενα

- Στόχος και μεθοδολογική ανάλυση
- Βασικά μεγέθη και δυναμική της Φιλοξενίας
- Συνεισφορά σε λοιπούς κλάδους και θέσεις εργασίας
- Ανθεκτικότητα σε συστημικές και μη συστημικές κρίσεις

Στόχος και μεθοδολογική ανάλυση

Στο πλαίσιο εξέτασης της **παραγωγικής ανασυγκρότησης του τουριστικού προϊόντος** στη χώρα, η ανάλυση της εξέλιξης των βασικών μεγεθών της Φιλοξενίας (καταλύματα και εστίαση) οφείλει:

- Να αποτελέσει ένα πρακτικό εργαλείο εντοπισμού της **δυναμικής** και της **συνεισφοράς της Φιλοξενίας** στην ελληνική οικονομία
- Να διερευνήσει την **ικανότητα ανταπόκρισής** της σε συστημικές και μη συστημικές κρίσεις

Παράμετροι

Κύρια στοιχεία

Στόχος

- Προσδιορισμός **δυναμικής της Φιλοξενίας**
- Ανάδειξη ωφελειών μέσα από **εξέταση της διασύνδεσής** της με τους λοιπούς κλάδους της ελληνικής **οικονομίας**
- Διερεύνηση **ανθεκτικότητας** της Φιλοξενίας σε συστημικές (οικονομικές) και μη συστημικές (υγειονομικές - πανδημία COVID-19) κρίσεις

Μεθοδολογικά βήματα

- Εξέταση **βασικών μεγεθών** της Φιλοξενίας (κύκλος εργασιών, προστιθέμενη αξία, απασχόληση, κλπ.)
- Εντοπισμός «**συνδεόμενων**» κλάδων και εκτίμηση της συνεισφοράς σε αυτούς από την **υλοποίηση επενδύσεων** στη Φιλοξενία
- Εξέταση **βαθμού ανθεκτικότητας** Φιλοξενίας μέσα από παραμετροποίηση και μοντελοποίηση του βαθμού «ευαισθησίας» της και του χρόνου επαναφοράς της

Εργαλεία ανάλυσης

- **Στατιστική επεξεργασία** πρωτογενών μακροοικονομικών στοιχείων από εγχώριες και διεθνείς βάσεις δεδομένων
- **Ανάλυση μικροοικονομικών στοιχείων** (σε επίπεδο εταιρειών) για τον προσδιορισμό βασικών οικονομικών μεγεθών και δεικτών
- Διενέργεια **οικονομετρικών αναλύσεων** (μέσω γραμμικών και μη γραμμικών υποδειγμάτων) καθώς και **έρευνας πεδίου** για την εκτίμηση της σχετικής ευαισθησίας και της συνεισφοράς στους λοιπούς κλάδους

Περιεχόμενα

- Στόχος και μεθοδολογική ανάλυση
- **Βασικά μεγέθη και δυναμική της Φιλοξενίας**
- Συνεισφορά σε λοιπούς κλάδους και θέσεις εργασίας
- Ανθεκτικότητα σε συστημικές και μη συστημικές κρίσεις

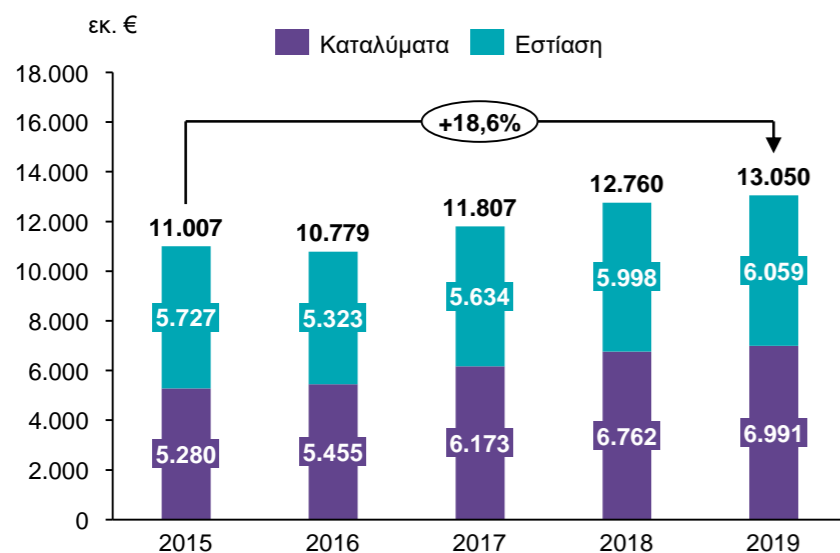
Βασικά οικονομικά μεγέθη Φιλοξενίας

Ο κομβικός της ρόλος στην ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας

Η δυναμική της Φιλοξενίας γίνεται φανερή μέσα από την εξέταση της εξέλιξης των βασικών οικονομικών μεγεθών της. Η ανάλυση των μεγεθών φανερώνει πως:

- Παρουσιάζει σημαντική **ενίσχυση του κύκλου εργασιών** κατά την υπό εξέταση περίοδο (2015-2019)
- Κατέχει κομβικό ρόλο στην **ανάπτυξη της οικονομίας**, δεδομένης της αυξανόμενης συνεισφοράς της σε όρους προστιθέμενης αξίας

Εξέλιξη κύκλου εργασιών

% συμμετοχής καταλυμάτων ως προς σύνολο Φιλοξενίας*:

Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία (δισ. €)

Τομείς	2015	2016	2017	2018	2019	CAGR
Καταλύματα και δραστηριότητες υπηρεσιών εστίασης	10,2	9,4	10,2	11,2	12,5	4,1%
Εμπόριο	18,6	18,1	18,7	19,5	19,4	0,9%
Δημόσια διοίκηση και άμυνα, υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	16,3	16,1	16,1	16,0	15,9	-0,5%
Μεταποίηση	14,6	14,1	14,4	14,1	14,1	-0,7%
Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	28,0	26,8	26,3	25,6	25,7	-1,7%
% ΑΠΑ 5 πρώτων κλάδων	56,4%	55,6%	55,3%	55,5%	55,1%	-0,5%
Σύνολο ΑΠΑ	155,6	151,9	154,6	155,8	159,0	0,4%
ΑΕΠ χώρας	176,1	174,2	177,2	179,7	183,4	0,4%

Βασικές παράμετροι

Οικονομική ανάπτυξη Φιλοξενίας:

- Σημαντική **αύξηση του συνολικού κύκλου εργασιών** της Φιλοξενίας κατά την περίοδο 2015 – 2019 της τάξεως του **19%**

Συμβολή στην ΑΠΑ:

- Ο κλάδος των καταλυμάτων και της εστίασης βρίσκεται στις **5 πρώτες θέσεις** όσον αφορά τη συμβολή του σε όρους ΑΠΑ στην ελληνική οικονομία
- **Η Φιλοξενία αναπτύσσεται** με ιδιαίτερα **αυξημένο ρυθμό** τα τελευταία έτη, κατέχοντας όλο και μεγαλύτερο μερίδιο ως προς τη συνολική ΑΠΑ

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων από ΕΛΣΤΑΤ (Οικονομία και δείκτες, Στατιστικές Διάρθρωσης Επιχειρήσεων). *: Στη % συμμετοχή των καταλυμάτων προσμετράται και το μέρος του κύκλου εργασιών που αφορά εστιατόρια καταλυμάτων (το οποίο καταγράφεται στο σχετικό μέγεθος της εστίασης). Τα καταλύματα περιλαμβάνουν το σύνολο των ξενοδοχείων, των ενοικιαζόμενων δωματίων και των λοιπών ειδών καταλυμάτων - το μεγαλύτερο μέρος του κύκλου εργασιών (>90%) προέρχεται από τις ξενοδοχειακές μονάδες.

Οικονομικά οφέλη σε επίπεδο περιφερειών

Η συμβολή της Φιλοξενίας στην περιφερειακή ανάπτυξη

Εξετάζοντας περαιτέρω το **πλήθος των ενεργών επιχειρήσεων** των τομέων οικονομικής δραστηριότητας **ανά περιφέρεια** και τη συμβολή τους σε επίπεδο **ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας** γίνεται φανερό:

- Η ουσιαστική **παρουσία των επιχειρήσεων Φιλοξενίας** στις **επαρχιακές περιοχές** (περιφέρειες) της χώρας σε σύγκριση με την Αττική
- Η ευρύτερη **συνεισφορά** της στην οικονομία όλων των περιφερειών που πρακτικά επιτρέπει την **άμβλυνση των περιφερειακών ανισοτήτων** και τη διατήρηση της κοινωνικής συνοχής

Τομείς	Περιφέρεια Αττικής		Σύνολο λοιπών περιφερειών		Γενικό σύνολο	
	Μέσος αριθμός επιχειρήσεων (2017 - 2019)	% επί του συνόλου	Μέσος αριθμός επιχειρήσεων (2017 - 2019)	% επί του συνόλου	Μέσος αριθμός επιχειρήσεων (2017 - 2019)	% επί του συνόλου
Χονδρικό και λιανικό εμπόριο	91.764	32,8%	168.736	34,7%	260.500	34,0%
Καταλύματα και δραστηριότητες υπηρεσιών εστίασης	21.171	7,6%	94.308	19,4%	115.479	15,1%
Επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες	68.050	24,3%	71.286	14,6%	139.336	18,2%
Κατασκευές	22.248	7,9%	43.861	9,0%	66.109	8,6%
Μεταποίηση	21.253	7,6%	39.463	8,1%	60.716	7,9%
Μεταφορά και αποθήκευση	25.660	9,2%	37.236	7,6%	62.896	8,2%
Διοικητικές και υποστηρικτικές δραστηριότητες	9.560	3,4%	12.245	2,5%	21.805	2,8%
Ενημέρωση και επικοινωνία	11.353	4,1%	7.241	1,5%	18.594	2,4%
Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού και κλιματισμού	3.119	1,1%	6.366	1,3%	9.485	1,2%
Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	5.226	1,9%	3.874	0,8%	9.100	1,2%
Παροχή νερού και διαχείριση αποβλήτων	533	0,2%	1.515	0,3%	2.048	0,3%
Ορυχεία και λατομεία	108	0,0%	623	0,1%	731	0,1%
Σύνολο	280.044	100,0%	486.749	100,0%	766.799	100,0%

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων από ΕΛΣΤΑΤ και Eurostat (Στατιστικές διάρθρωσης επιχειρήσεων), GT analysis.

Μέση ΑΠΑ ανά ενεργή επιχείρηση Φιλοξενίας (2017-2019)

Παράμετροι απασχόλησης και κόστους εργασίας

Η Φιλοξενία ως κύριος «εργοδότης» της ελληνικής οικονομίας

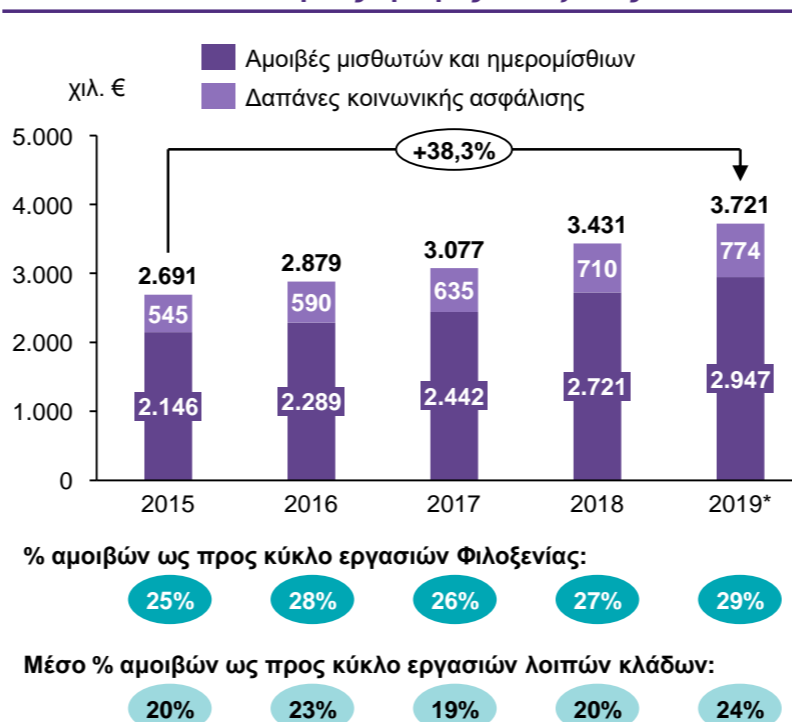
Πέραν της συμβολής σε οικονομικό επίπεδο, η Φιλοξενία αποτελεί βασικό παράγοντα **ενίσχυσης της απασχόλησης**. Ειδικότερα:

- Η Φιλοξενία παρουσιάζει τη **μεγαλύτερη αύξηση σε απασχολούμενους** κατά την περίοδο 2015-2019 συγκριτικά με τους λοιπούς κλάδους
- Η δυναμική αυτή επέτρεψε και τη διαχρονική **αύξηση της μέσης αμοιβής ανά απασχολούμενο**

Εξέλιξη απασχολούμενων

(χιλ. άτομα)	2015	2016	2017	2018	2019	%Δ
1ος Καταλύματα και δραστηριότητες υπηρεσιών εστίασης	445	523	539	554	573	28,6%
2ος Λιανικό εμπόριο	452	481	479	483	484	7,1%
3ος Φυτική και ζωική παραγωγή	484	471	475	477	467	-3,5%
4ος Δημόσια διοίκηση και άμυνα	382	385	387	393	397	4,0%
5ος Εκπαίδευση	350	353	354	361	364	4,1%
% απασχόλησης 5 πρώτων κλάδων	48,9%	49,5%	50,2%	50,3%	50,1%	2,4%
Σύνολο απασχολούμενων	4.323	4.470	4.447	4.509	4.565	5,6%

Μισθολογικές αμοιβές Φιλοξενίας

Βασικές παράμετροι

Μερίδιο απασχόλησης:

- Ο κλάδος των καταλυμάτων και της εστίασης αποτελεί τον **1ο κλάδο** με το μεγαλύτερο μέγεθος απασχόλησης

Μέγεθος απασχόλησης:

- Διαχρονική αύξηση απασχολούμενων στη Φιλοξενία κατά **~30%** το διάστημα **2015-2019**

Μισθολογικές αμοιβές:

- Ενίσχυση του ύψους των **αμοιβών** (κατά **38%** μεταξύ 2015-2019)
- Το **ποσοστό των αμοιβών** προς τον κύκλο εργασιών της Φιλοξενίας **υπερβαίνει διαχρονικά** το μέσο όρο των λοιπών κλάδων

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων από ΕΛΣΤΑΤ (Οικονομία και δείκτες, Στατιστικές Διάρθρωσης Επιχειρήσεων), *: εκτίμηση.

Περιεχόμενα

- Στόχος και μεθοδολογική ανάλυση
- Βασικά μεγέθη και δυναμική της Φιλοξενίας
- **Συνεισφορά σε λοιπούς κλάδους και θέσεις εργασίας**
- Ανθεκτικότητα σε συστημικές και μη συστημικές κρίσεις

Προσδιορισμός συνεισφοράς στην παραγωγική δυναμική

Συνεισφορά επενδύσεων και συμβολή Φιλοξενίας σε θέσεις εργασίας

Ο προσδιορισμός της συνεισφοράς της Φιλοξενίας στην παραγωγική δυναμική της χώρας είναι δυνατό να εκτιμηθεί μέσα από:

- Την εκτίμηση του **ύψους των ανακαινίσεων** που γίνεται από τα καταλύματα σε ετήσια βάση και από τη σχετική διασύνδεση με τους λοιπούς κλάδους
- Τον υπολογισμό των **επενδύσεων σε νέες μονάδες** καταλυμάτων και εστίασης
- Τον εντοπισμό των **προμηθειών** που πραγματοποιούν τα καταλύματα και οι μονάδες εστίασης, που πρακτικά ενισχύει τον κύκλο εργασιών λοιπών κλάδων

Διάρθρωση μεγέθους επενδύσεων	Εντοπισμός «συνδεόμενων» κλάδων	Εκτιμώμενη διάχυση ωφελειών	Συμβολή σε θέσεις εργασίας
<ul style="list-style-type: none">▪ Ανάλυση του ύψους επενδύσεων ανακαίνισης καταλυμάτων▪ Εντοπισμός και ανάλυση των βασικών εργασιών που απαιτούνται▪ Διάρθρωση μέσου ετήσιου ύψους επένδυσης ανά εργασία▪ Εντοπισμός επενδύσεων σε νέες μονάδες	<ul style="list-style-type: none">▪ Εντοπισμός επαγγελματών – δραστηριοτήτων που σχετίζονται με τις εργασίες ανακαίνισης▪ Εύρεση διψήφιων κλάδων οικονομικής δραστηριότητας ανά επιμέρους εργασία («συνδεόμενοι» κλάδοι)▪ Εντοπισμός τομέων οικονομίας που επηρεάζονται από την υλοποίηση αυτών των επενδύσεων	<ul style="list-style-type: none">▪ Κατανομή μέσου ύψους επένδυσης ανά «συνδεόμενο» κλάδο▪ Εκτίμηση συνολικής οικονομικής συνεισφοράς των επενδύσεων ανά διψήφιο κλάδο και ανά τομέα (για το διάστημα 2015-2019)	<ul style="list-style-type: none">▪ Εξέταση του πλήθους των θέσεων εργασίας στη φιλοξενία▪ Προσδιορισμός μεριδίου της Φιλοξενίας ως προς το σύνολο των θέσεων εργασίας▪ Διερεύνηση ποιοτικών χαρακτηριστικών απασχολούμενων▪ Συγκριτική ανάλυση με λοιπούς κλάδους

Κύριες εργασίες επενδύσεων στα καταλύματα

Σύνδεση με λοιπούς κλάδους δραστηριότητας

“Spillover effects” σε λοιπούς κλάδους

Ενίσχυση απασχόλησης και δημιουργία νέων ευκαιριών

Ύψος επενδύσεων σε ανακαινίσεις καταλυμάτων

Επενδύσεις ~ € 1 δισ. σε ανακαινίσεις καταλυμάτων ετησίως

Η διάρθρωση του ύψους των επενδύσεων για ανακαινίσεις στηρίζεται:

- Στο μέγεθος των συνολικών επενδύσεων που υλοποιήθηκαν σε **ανακαινίσεις καταλυμάτων** (κατά βάση ξενοδοχείων) κατά την περίοδο 2017-2019 και στη διαφοροποίηση του ύψους αυτών ανά κατηγορία καταλύματος
- Στην εκτίμηση ενός **μέσου ετήσιου ύψους επένδυσης** ανά μονάδα, λαμβάνοντας υπόψη το πλήθος των καταλυμάτων ανά έτος και κατηγορία

Επενδύσεις ανακαίνισης ανά κατηγορία

Συνολική δαπάνη επενδύσεων ανακαίνισης

χιλ. €	2017	2018	2019	Sum 2017-2019
5*	319.067	280.552	247.827	847.446
4*	270.281	482.234	500.546	1.253.060
3*	151.714	195.195	144.773	491.682
2*	98.437	77.855	76.745	253.037
1*	21.879	11.657	15.566	49.102
Σύνολο επενδύσεων	861.377	1.047.492	985.458	2.894.327

Μέση επένδυση ανά κατάλυμα (ξενοδοχείο)

χιλ. €	2017	2018	2019	Average 2017-2019
5*	643,3	510,1	406,3	519,9
4*	182,0	305,0	300,8	262,6
3*	60,3	73,7	53,1	62,4
2*	25,2	20,7	21,0	22,3
1*	15,8	8,7	11,8	12,1
Μέσο ύψος επένδυσης	88,0	106,1	98,8	97,7

Διάρθρωση μέσης επένδυσης ανά εργασία

Κατηγορία εργασιών	Κόστος (χιλ. €)	Μερίδιο (%)
1. Οικοδομικές – κατασκευαστικές εργασίες	19,5	20%
2. Τεχνικές εργασίες – εργασίες υποδομής	16,6	17%
3. Διακόσμηση – Εξοπλισμός	46,9	48%
4. Εργασίες ενεργειακής αναβάθμισης	7,8	8%
5. Εργασίες εξωτερικού χώρου	3,8	4%
6. Επίβλεψη έργων και υπηρεσίες συμβούλων	2,9	3%
Μέσο ύψος επένδυσης	97,7	100%

Βασικές παράμετροι

Μέγεθος επενδύσεων:

- ~ € 3 δισ. επενδύσεις σε ανακαινίσεις καταλυμάτων πραγματοποιήθηκαν κατά την περίοδο 2017-2019
- ~ € 1 δισ. συνολική επένδυση για ανακαινίσεις το 2019 στα ξενοδοχειακά καταλύματα
- Εκτιμάται ~ € 100 χιλ. μέσο ύψος επένδυσης για ανακαίνιση το οποίο υλοποιείται από **κάθε κατάλυμα** (ξενοδοχείο) σε ετήσια βάση

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων από ΞΕΕ (Στατιστικά – Δυναμικότητες), ΙΤΕΠ («Εξελίξεις στα βασικά μεγέθη της ελληνικής ξενοδοχείας 2019»), GT analysis.

Εντοπισμός «συνδεόμενων» κλάδων οικονομίας

Συνεισφορά σε 17 κύριους κλάδους και 9 τομείς μέσω των επενδύσεων ανακαίνισης

Μέσω της διερεύνησης των επαγγελματιών – δραστηριοτήτων που αντιστοιχούν ανά επιμέρους κατηγορία εργασιών ανακαίνισης εντοπίστηκαν:

- **17 κύριοι διψήφιοι κλάδοι** δραστηριότητας που αφορούν τις απαιτούμενες κατασκευαστικές εργασίες, τη λιανική και χονδρική πώληση και τη μεταποίηση των απαιτούμενων εμπορευμάτων (επίπλων, ειδών διακόσμησης κλπ.) καθώς και την επίβλεψη των έργων και την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών
- **9 επηρεαζόμενοι τομείς** δραστηριότητας από το σύνολο των 20 τομέων της οικονομίας (**45%** των τομέων της οικονομίας)

Επιμέρους εργασίες ανακαίνισης

Κατηγορία	Ενδεικτικές εργασίες	Κόστος (χιλ. €)	Μερίδιο (%)
1. Οικοδομικές – κατασκευαστικές εργασίες	▪ Ξυλουργικά ▪ Αποξηλώσεις ▪ Δάπεδα, οροφές, κλπ.	19,5	20%
2. Τεχνικές εργασίες - εργασίες υποδομής	▪ Υδραυλικά ▪ Ηλεκτρολογικά ▪ Λοιπές συνδέσεις σε δίκτυα	16,6	17%
3. Διακόσμηση – Εξοπλισμός	▪ Ηλεκτρολογικός εξοπλισμός ▪ Χρωματισμοί ▪ Προμήθεια επίπλων, ειδών φωτισμού, λευκών ειδών, κλπ.	46,9	48%
4. Εργασίες ενεργειακής αναβάθμισης	▪ Προμήθεια απαιτούμενου εξοπλισμού ▪ Εργασίες εγκατάστασης	7,8	8%
5. Εργασίες εξωτερικού χώρου	▪ Εργασίες επί κήπου, πισίνας και λοιπές εργασίες διαμόρφωσης	3,8	4%
6. Επίβλεψη έργων και υπηρεσίες συμβούλων	▪ Αμοιβές μηχανικών ▪ Μελέτες ▪ Άδειες, κλπ.	2,9	3%
Μέσο ύψος επένδυσης	-	97,7	100%

Βασικοί «συνδεόμενοι» κλάδοι

Διψήφιος κωδικός	Περιγραφή κλάδων
43	Εξειδικευμένες κατασκευαστικές δραστηριότητες
26	Κατασκευή ηλεκτρονικών υπολογιστών, ηλεκτρονικών και οπτικών προϊόντων
27	Κατασκευή ηλεκτρολογικού εξοπλισμού
31	Κατασκευή επίπλων
16	Βιομηχανία ξύλου και κατασκευή προϊόντων από ξύλο
20	Παραγωγή χημικών ουσιών και προϊόντων
23	Παραγωγή άλλων μη μεταλλικών ορυκτών προϊόντων (δαπέδων, οροφών κλπ.)
13	Παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών
46	Χονδρικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών
47	Λιανικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών
52	Αποθήκευση και υποστηρικτικές προς τη μεταφορά δραστηριότητες
35	Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού και κλιματισμού
36	Συλλογή, επεξεργασία και παροχή νερού
61	Τηλεπικοινωνίες
70	Δραστηριότητες κεντρικών γραφείων και δραστηριότητες παροχής συμβουλών διαχείρισης
71	Αρχιτεκτονικές δραστηριότητες και δραστηριότητες μηχανικών τεχνικές δοκιμές και ανάλυσης
81	Δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών σε κτίρια και εξωτερικούς χώρους

Επηρεαζόμενοι τομείς οικονομίας

- **Βιομηχανία – μεταποίηση**
- **Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού και κλιματισμού**
- **Παροχή νερού και διαχείριση αποβλήτων**
- **Κατασκευές**
- **Χονδρικό και λιανικό εμπόριο**
- **Μεταφορά και αποθήκευση**
- **Ενημέρωση και επικοινωνία**
- **Επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες**
- **Διοικητικές και υποστηρικτικές δραστηριότητες**

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων από ΞΕΕ (Στατιστικά – Δυναμικότητες), ΙΤΕΠ («Εξελίξεις στα βασικά μεγέθη της ελληνικής ξενοδοχειακής 2019»), GT analysis.

Διάχυση ωφελειών επενδύσεων ανακαίνισης

Μέσο ετήσιο συνολικό όφελος ~ € 1 δισ. στους «συνδεδεμένους» κλάδους

Βάσει της ανάλυσης του μέσου ετήσιου ύψους επένδυσης σε ανακαινίσεις ανά ξενοδοχειακή μονάδα (~€ 100 χιλ.) στους επιμέρους «συνδεδεμένους» κλάδους προκύπτει:

- Συνολική οικονομική συνεισφορά € 4,8 δισ. κατά το διάστημα 2015-2019 (~€ 1 δισ. ανά έτος), μέσα από τις επενδύσεις σε ανακαίνιση καταλυμάτων
- ~ 80% του οικονομικού οφέλους αφορά τον κατασκευαστικό κλάδο και τους κλάδους της βιομηχανίας και του εμπορίου (χονδρικό και λιανικό)

Εκτιμώμενη μέση συμβολή ανά επένδυση (χιλ. €)

Διψήφιος κωδικός	«Συνδεδεμένοι» κλάδοι	Μέση συνεισφορά ανά επένδυση	%
43	Εξειδικευμένες κατασκευαστικές δραστηριότητες	29,0	29,7%
26	Κατασκευή ηλεκτρονικών υπολογιστών, ηλεκτρονικών και οπτικών προϊόντων	4,6	4,8%
27	Κατασκευή ηλεκτρολογικού εξοπλισμού	6,4	6,6%
31	Κατασκευή επίπλων	7,1	7,3%
16	Βιομηχανία ξύλου και κατασκευή προϊόντων από ξύλο	3,0	3,0%
20	Παραγωγή χημικών ουσιών και προϊόντων	2,9	2,9%
23	Παραγωγή άλλων μη μεταλλικών ορυκτών προϊόντων (δαπέδων, οροφών κλπ.)	1,7	1,7%
13	Παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών	4,0	4,1%
46	Χονδρικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών	8,6	8,8%
47	Λιανικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών	12,1	12,4%
52	Αποθήκευση και υποστηρικτικές προς τη μεταφορά δραστηριότητες	4,9	5,0%
35	Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού και κλιματισμού	6,5	6,6%
36	Συλλογή, επεξεργασία και παροχή νερού	1,2	1,2%
61	Τηλεπικοινωνίες	1,9	1,9%
70	Δραστηριότητες κεντρικών γραφείων και δραστηριότητες παροχής συμβουλών διαχείρισης	1,6	1,7%
71	Αρχιτεκτονικές δραστηριότητες και δραστηριότητες μηχανικών τεχνικές δοκιμές και ανάλυση	1,2	1,2%
81	Δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών σε κτίρια και εξωτερικούς χώρους	1,1	1,1%
Σύνολο κλάδων		97,7	100,0%

Συνολική ετήσια συνεισφορά επενδύσεων (εκ. €)

2015	2016	2017	2018	2019	SUM 2015-2019
282,6	281,8	255,5	310,7	292,3	1.422,9
45,3	45,1	40,9	49,8	46,9	228,0
62,5	62,3	56,4	68,7	64,6	314,5
69,7	69,5	63,0	76,6	72,1	350,9
29,0	28,9	26,1	31,8	30,0	145,8
28,1	28,0	25,3	30,9	29,0	141,3
16,3	16,2	14,7	17,9	16,9	82,0
38,9	38,8	35,2	42,8	40,3	196,0
84,2	84,0	76,1	92,6	87,0	423,9
117,7	117,4	106,4	129,4	121,7	592,6
47,6	47,5	43,1	52,4	49,3	239,9
63,2	63,0	57,2	69,4	65,4	318,2
11,8	11,7	10,6	12,9	12,1	59,1
18,1	18,1	16,4	19,9	18,7	91,2
15,8	15,8	14,3	17,4	16,4	79,7
11,3	11,3	10,2	12,4	11,7	56,9
10,9	10,8	9,8	12,0	11,2	54,7
952,9	950,2	861,4	1.047,5	985,5	4.797,5

Ετήσιο όφελος ανά τομέα από ανακαινίσεις

- € 292 εκ. στη μεταποίηση
- € 284 εκ. στις κατασκευές
- € 204 εκ. στο χονδρικό/λιανικό εμπόριο
- € 64 εκ. στην παροχή ηλεκτρικού ρεύματος - φυσικού αερίου
- € 48 εκ. στη μεταφορά / αποθήκευση
- € 27 εκ. σε επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες
- € 18 εκ. στην ενημέρωση/επικοινωνία
- € 12 εκ. στην παροχή νερού και διαχείριση αποβλήτων
- € 11 εκ. σε διοικητικές και υποστηρικτικές δραστηριότητες

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων από ΞΕΕ (Στατιστικά – Δυναμικότητες), ΙΤΕΠ («Εξελίξεις στα βασικά μεγέθη της ελληνικής ξενοδοχειακής 2019»), GT analysis.

Εξέλιξη επιχειρηματικών μονάδων και δαπάνες προμηθειών

Διάχυση πρόσθετων ωφελειών στην οικονομία

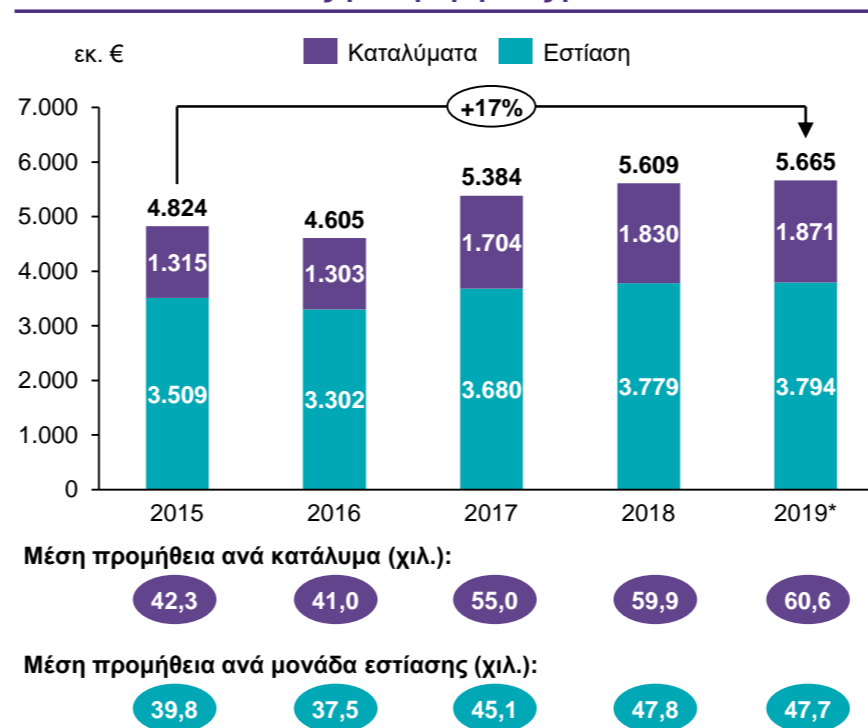
Πέραν της διάχυσης ωφελειών που προκύπτει από την ανακαίνιση καταλυμάτων, η Φιλοξενία δημιουργεί **πρόσθετα οικονομικά οφέλη** στην οικονομία μέσω:

- Της υλοποίησης επενδύσεων για τη **δημιουργία νέων επιχειρηματικών μονάδων**
- Των **δαπανών** που πραγματοποιούνται για την **αγορά προμηθειών** οι οποίες απαιτούνται για τη λειτουργία των καταλυμάτων και των μονάδων εστίασης

Επιχειρηματικές μονάδες Φιλοξενίας

	2015	2016	2017	2018	2019*
Ξενοδοχειακές μονάδες	9.757	9.730	9.783	9.873	9.971
Camping – Κατασκηνώσεις	296	281	286	285	288
Λοιπά καταλύματα (ενοικιαζόμενα δωμάτια κλπ.)	21.032	21.796	20.952	20.392	20.619
Μονάδες εστίασης	88.154	88.127	81.673	79.033	79.520
Σύνολο μονάδων Φιλοξενίας	119.239	119.934	112.694	112.784	110.938

Δαπάνες για προμήθειες μονάδων

Βασικές παράμετροι

Δημιουργία επιχειρηματικών μονάδων:

- Αύξηση του πλήθους των ξενοδοχείων **κατά ~210 μονάδες** την περίοδο 2015-2019

Δαπάνες προμηθειών:

- Αύξηση δαπανών για προμήθειες **κατά 42% στα καταλύματα** και **8% στην εστίαση**

Πρόσθετη διάχυση ωφελειών:

- Η υλοποίηση **επενδύσεων δημιουργίας καταλυμάτων** και οι **δαπάνες προμηθειών** που απαιτούνται για τη λειτουργία των μονάδων, δημιουργούν **πρόσθετη διάχυση ωφελειών** στην οικονομία

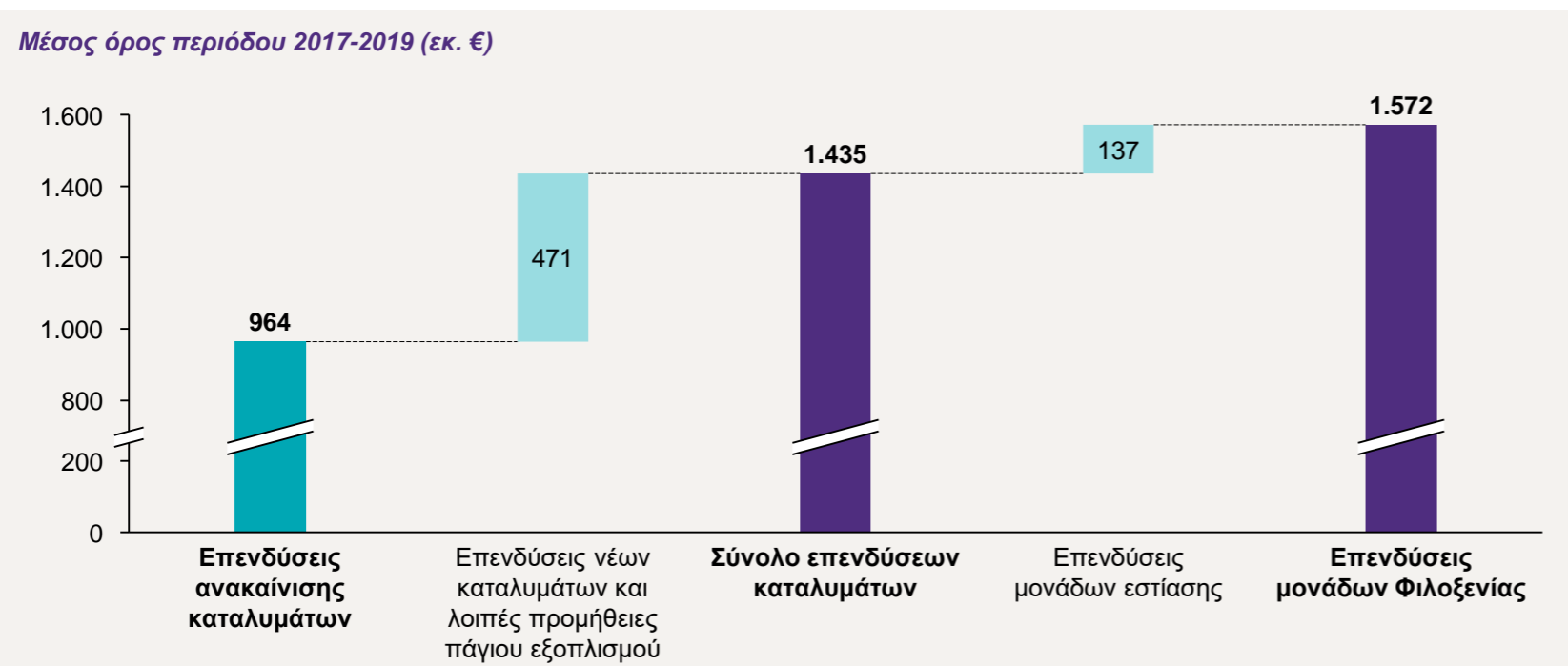
Συνολική συνεισφορά Φιλοξενίας στην παραγωγική δυναμική

Μέση ετήσια συνεισφορά άνω του € 1,5 δισ. από επενδύσεις στη Φιλοξενία

Η διάχυση των ωφελειών της Φιλοξενίας στην παραγωγική δυναμική της χώρας είναι εν τέλει απόρροια:

- Του ύψους των ετήσιων επενδύσεων σε **ανακαινίσεις** και δημιουργίας **νέων μονάδων** καταλυμάτων και εστίασης
- Των **λοιπών επενδύσεων** που πραγματοποιούν τα καταλύματα μέσω των λοιπών προμηθειών σε πάγιο εξοπλισμό

Μέση ετήσια συνεισφορά Φιλοξενίας

Διάρθρωση ωφελειών

Το σύνολο των **€ 1,5 δισ.** ετήσιας συνεισφοράς στην οικονομία από τη Φιλοξενία αφορά:

- 61%** επενδύσεις για **ανακαινίσεις** καταλυμάτων
- 30%** επενδύσεις για τη **δημιουργία νέων καταλυμάτων και λοιπές προμήθειες** πάγιου εξοπλισμού
- 9%** επενδύσεις για **μονάδες εστίασης**

Συνεισφορά σε θέσεις εργασίας

1 στις 4 θέσεις εργασίας είναι αποτέλεσμα της Φιλοξενίας

Σε επίπεδο συνεισφοράς στην ενίσχυση των θέσεων εργασίας και στη βελτίωση των ποιοτικών χαρακτηριστικών απασχόλησης, η Φιλοξενία:

- Αποτελεί την **πρώτη** σε κατάταξη με τη **μεγαλύτερη συμβολή** στην αύξηση του ετήσιου πλήθους των απασχολούμενων
- Συμβάλει στην αύξηση των ευκαιριών απασχόλησης μέσω της προώθησης της **ισότητας των φύλων** στην εργασία, της **μείωσης της ανεργίας των νέων** και την δημιουργία ευκαιριών απασχόλησης για **άτομα με χαμηλότερο επίπεδο εκπαίδευσης**

Συνεισφορά σε θέσεις εργασίας

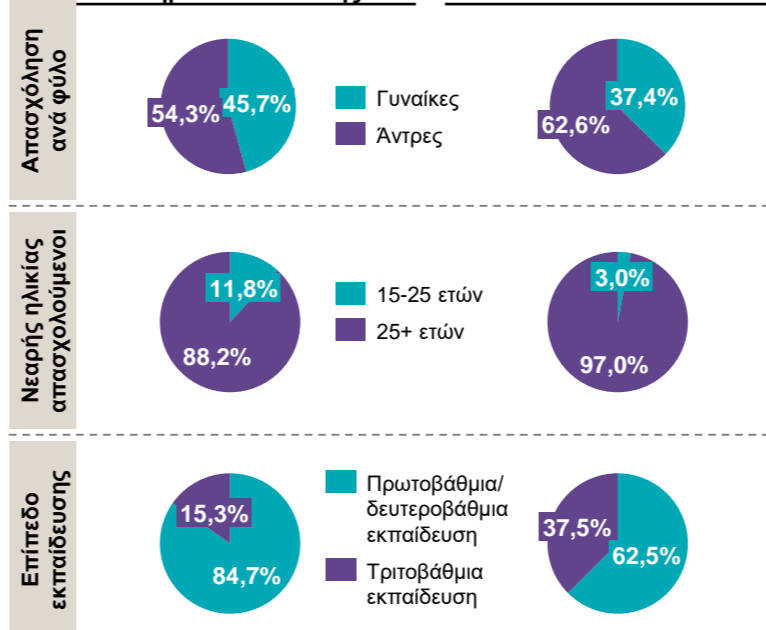
	2015	2016	2017	2018	2019	Sum 2015-2019
1ος Καταλύματα και δραστηριότητες υπηρεσιών εστίασης	28.417	15.639	9.514	11.035	20.130	84.735
2ος Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή μηχανοκίνητων	35.244	-2.904	21.305	9.307	3.362	66.314
3ος Μεταποίηση	18.043	13.187	10.533	-447	19.300	60.616
4ος Δραστηριότητες ανθρώπινης υγείας και κοινωνικής μέριμνας	5.012	4.170	13.193	10.954	5.875	39.204
5ος Μεταφορά και αποθήκευση	-3.177	16.612	3.276	-3.581	22.197	35.327
Σύνολο θέσεων	74.453	62.867	79.115	75.347	83.009	374.791

Χαρακτηριστικά απασχολούμενων

(Μέσο % μερίδιο 2015 – 2019)

Καταλύματα - δραστηριότητες υπηρεσιών εστίασης

Μ.Ο. λοιπών κλάδων

Παράμετροι συνεισφοράς

Η Φιλοξενία ...

Συνεισφέρει στις συνολικές θέσεις εργασίας: 1 στις 4 πρόσθετες θέσεις εργασίας στην οικονομία είναι αποτέλεσμα της Φιλοξενίας

Προωθεί την ισότητα των φύλων στην εργασία: περίπου **ήμισυ (46%)** των εργαζομένων αφορά **γυναίκεα απασχόληση**

Συμβάλει στη μείωση της ανεργίας των νέων: το μερίδιο των εργαζομένων νεαρής ηλικίας ξεπερνά κατά **~ 9 ποσοστιαίες μονάδες** το μέσο μερίδιο των λοιπών κλάδων

Δημιουργεί ευκαιρίες εργασίας: το **85%** των εργαζομένων αφορά άτομα πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης

Περιεχόμενα

- Στόχος και μεθοδολογική ανάλυση
- Βασικά μεγέθη και δυναμική της Φιλοξενίας
- Συνεισφορά σε λοιπούς κλάδους και θέσεις εργασίας
- **Ανθεκτικότητα σε συστημικές και μη συστημικές κρίσεις**

Διερεύνηση ανθεκτικότητας της Φιλοξενίας

Έννοια και εργαλεία προσδιορισμού

Η ανθεκτικότητα ενός κλάδου είναι δυνατό να οριστεί μέσω δύο βασικών πυλώνων ανάλυσης:

- Την **ανταπόκριση** των οικονομικών και λειτουργικών μεγεθών των επιχειρήσεων σε **συστημικές** (οικονομικές υφέσεις) και **μη συστημικές κρίσεις** (COVID 19)
- Την **απορρόφηση** των επιπτώσεων από εξωγενείς μεταβολές και κυρίως του προβλεπόμενου **χρόνου επαναφοράς**

Παράμετροι

Ανθεκτικότητα Φιλοξενίας

- ### Κύρια στοιχεία
- Ο βαθμός ανθεκτικότητας της Φιλοξενίας διερευνάται μέσα από την ανάλυση της **εξέλιξης του κύκλου εργασιών** σε **συστημικές και μη συστημικές κρίσεις**
 - Εξέταση εξέλιξης και μεταβλητότητας κύκλου εργασιών στη Φιλοξενία κατά την περίοδο της **οικονομικής κρίσης** και της **κρίσης του COVID-19**

Μεθοδολογία

- Αντιπαραβολή **εξέλιξης κύκλου εργασιών** της Φιλοξενίας σε σχέση με τους λοιπούς κλάδους
- Ανάλυση συγκεκριμένων **δεικτών ανθεκτικότητας** (βαθμός απορρόφησης και απαιτούμενος χρόνος επαναφοράς σε εξωγενείς μεταβολές)

Εργαλεία ανάλυσης

- Εξέταση **ισολογισμών** από αντιπροσωπευτικό δείγμα εταιρειών (~100 χιλ. επιχειρήσεις)
- Εκτίμηση **στατιστικής συσχέτισης** οικονομικών μεγεθών Φιλοξενίας με μεγέθη ζήτησης (τουριστική κίνηση)
- **Οικονομετρική ανάλυση** του βαθμού αντίδρασης κάθε κλάδου στην κυκλικότητα της οικονομίας (“**business cycles**”) και προσδιορισμός της επίπτωσης **εξωγενών μεταβολών**

Ανθεκτικότητα Φιλοξενίας στην οικονομική κρίση

Αύξηση κύκλου εργασιών κατά € 3 δισ. κατά την περίοδο της κρίσης

Εξετάζοντας την εξέλιξη του κύκλων εργασιών της Φιλοξενίας κατά την περίοδο της οικονομικής κρίσης παρατηρείται ότι:

- **Αντιμετώπισε** άμεσα τις **απώλειες** των οικονομικών κρίσεων της τελευταίας δεκαετίας
- Παρουσίασε **αύξηση** σε επίπεδο **κύκλου εργασιών κατά € 3 δισ.** όταν το σύνολο της οικονομίας παρουσίασε σωρευτικές απώλειες της **τάξεως των ~12 δισ.**

Εξέλιξη κύκλου εργασιών οικονομικών τομέων κατά τη δεκαετία 2010-2019

	2010	Περίοδοι οικονομικών κρίσεων						2017	2018	2019
		2011	2012	2013	2014	2015	2016			
Κύκλος εργασιών (δισ. €)										
A Γεωργία, Δασοκομία, Αλιεία	8,1	6,4	6,6	7,3	7,2	7,4	7,8	7,7	6,6	6,7
B-Γ Μεταποίηση, Ορυχεία, Λατομεία	57,7	58,5	58,9	57,1	58,9	54,2	47,3	54,8	65,2	64,8
Δ-E Ηλεκτρισμός, Φωταέριο, Ύδρευση	6,7	6,8	11,9	13,5	14,0	21,2	19,8	22,8	18,4	19,1
ΣΤ Κατασκευές	14,8	13,2	13,6	11,2	9,9	10,4	9,2	9,9	9,8	9,8
Z Εμπόριο	149,6	137,9	120,2	114,4	107,6	102,1	102,1	109,4	121,1	122,6
H Αποθηκεύσεις και μεταφορές	13,4	12,5	11,7	11,5	12,3	13,1	13,2	14,4	16,4	16,8
Θ Υπηρεσίες παροχής καταλύματος και εστίασης	10,3	9,6	8,3	8,6	10,6	10,9	10,2	11,7	12,4	13,1
I Επικοινωνία και ενημέρωση	12,4	10,1	9,6	9,1	9,7	9,5	9,4	9,8	11,0	11,9
Λ Διαχείριση Ακίνητης περιουσίας	0,5	0,5	0,5	0,6	1,4	1,3	1,4	1,4	1,7	3,2
M-N Επιστημονικές και διοικητικές δραστηριότητες	18,8	15,7	15,1	13,5	13,9	13,2	12,9	14,5	17,2	16,8
Ξ-Y Λοιποί κλάδοι	14,7	13,5	11,9	11,7	12,8	12,2	12,1	12,6	10,1	10,5
Σύνολο τομέων	307,1	284,8	268,3	258,6	258,4	255,4	245,5	269,0	289,9	295,4
Σωρευτικές μεταβολές (δισ. €)										
A Γεωργία, Δασοκομία, Αλιεία		-1,7	-1,5	-0,8	-0,9	-0,7	-0,3	-0,4	-1,5	-1,4
B-Γ Μεταποίηση, Ορυχεία, Λατομεία		0,9	1,2	-0,5	1,3	-3,4	-10,4	-2,8	7,5	7,2
Δ-E Ηλεκτρισμός, Φωταέριο, Ύδρευση		0,1	5,1	6,7	7,3	14,4	13,1	16,1	11,7	12,4
ΣΤ Κατασκευές		-1,6	-1,2	-3,6	-4,9	-4,4	-5,6	-4,9	-5,0	-5,0
Z Εμπόριο		-11,7	-29,5	-35,2	-42,0	-47,5	-47,6	-40,2	-28,5	-27,0
H Αποθηκεύσεις και μεταφορές		-0,9	-1,8	-2,0	-1,2	-0,4	-0,2	1,0	3,0	3,4
Θ Υπηρεσίες παροχής καταλύματος και εστίασης		-0,7	-1,9	-1,6	0,3	0,6	-0,1	1,4	2,2	2,8
I Επικοινωνία και ενημέρωση		-2,3	-2,8	-3,3	-2,7	-2,9	-3,0	-2,6	-1,4	-0,4
Λ Διαχείριση Ακίνητης περιουσίας		0,1	0,1	0,1	0,8	0,8	0,9	0,9	1,1	2,7
M-N Επιστημονικές και διοικητικές δραστηριότητες		-3,2	-3,7	-5,3	-4,9	-5,6	-6,0	-4,3	-1,6	-2,1
Ξ-Y Λοιποί κλάδοι		-1,1	-2,8	-2,9	-1,9	-2,5	-2,6	-2,1	-4,6	-4,2
Σύνολο τομέων		-22,3	-38,8	-48,5	-48,7	-51,6	-61,6	-38,1	-17,2	-11,7

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων από ΕΛΣΤΑΤ (Οικονομία και δείκτες, Στατιστικές Διάρθρωσης Επιχειρήσεων), GT analysis

Βασικές παράμετροι

Μέγεθος απωλειών:

- Η Φιλοξενία αποτέλεσε **έναν από τους τρεις κυριότερους τομείς** που σημείωσαν **αύξηση στον κύκλο εργασιών** κατά την περίοδο της οικονομικής κρίσης (κατά € 3 δισ.)
- Πέτυχε **να μην συσσωρεύει απώλειες** σε πολλαπλές «γειτονικές» χρονικά περιόδους

Ανθεκτικότητα Φιλοξενίας σε συστημικές κρίσεις:

- Η ικανότητά της να ανταποκριθεί άμεσα στις **οικονομικές συνέπειες** της οικονομικής κρίσης φανερώνει τον **υψηλό βαθμό ανθεκτικότητας** σε συστημικές κρίσεις

Ανθεκτικότητα Φιλοξενίας σε μη συστημικές (COVID-19) κρίσεις

Συγκράτηση των οικονομικών συνεπειών της πανδημίας

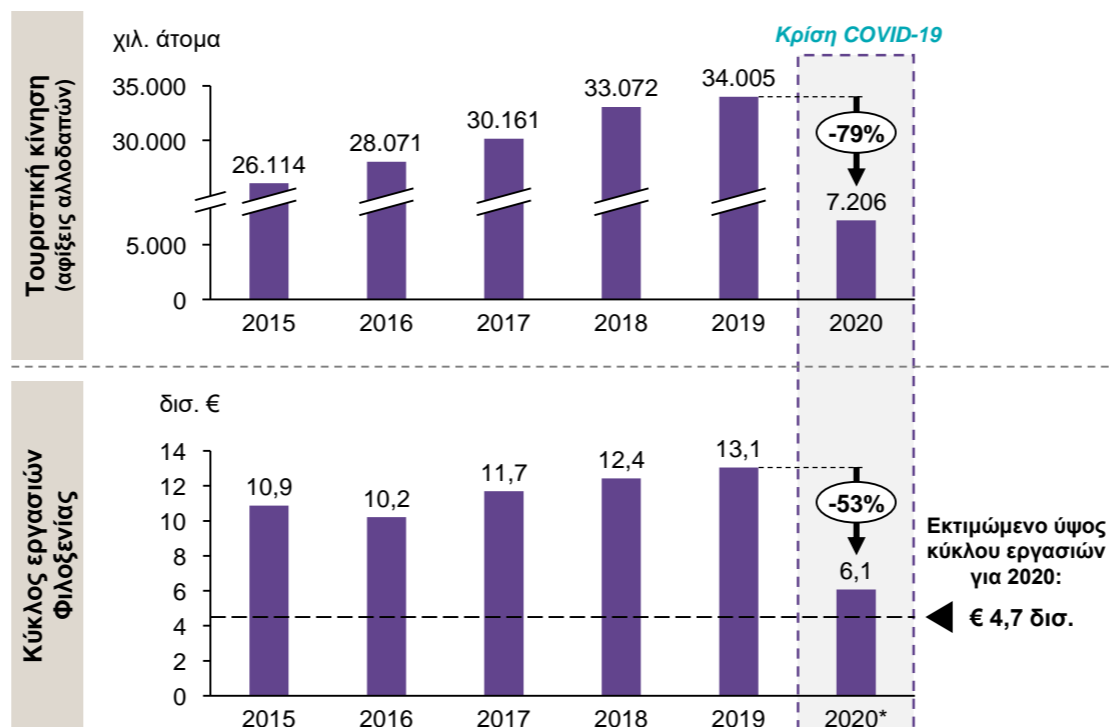
Από την περαιτέρω εξέταση του βαθμού ανθεκτικότητας σε μη συστημικές κρίσεις (υγειονομική κρίση COVID-19), μέσω της **στατιστικής συσχέτισης των οικονομικών μεγεθών Φιλοξενίας με μεγέθη ζήτησης** (τουριστική κίνηση), προκύπτουν:

- **Λιγότερες απώλειες** κύκλου εργασιών στη Φιλοξενία δεδομένης και της **πτώσης της τουριστικής κίνησης** το 2020
- Η δυνατότητα της Φιλοξενίας να **συγκρατεί το μέγεθος των απωλειών** που δημιουργούνται από μη συστημικές κρίσεις

Μεθοδολογία

- **Ανάλυση τουριστικής κίνησης και κύκλου εργασιών:** εξέταση πλήθους των αφίξεων στη χώρα και εξέλιξης του κύκλου εργασιών Φιλοξενίας κατά την περίοδο 2015-2020
- **Βαθμός συσχέτισης:** οικονομετρική και στατιστική εξέταση της συσχέτισης των δύο μεταβλητών και προσδιορισμός του βαθμού επίδρασης των αφίξεων στον κύκλο εργασιών
- **Εκτιμώμενο ύψος κύκλου εργασιών για 2020:** Πρόβλεψη εκτιμώμενου κύκλου εργασιών για το 2020 με βάση τη μεταβολή των αφίξεων
- **Βαθμός ανθεκτικότητας:** Εξέταση διαφοράς στην εκτιμώμενη και πραγματική τιμή του κύκλου εργασιών για το 2020

Εξέλιξη αφίξεων και κύκλου εργασιών Φιλοξενίας

Βασικές παράμετροι

Εξέλιξη αφίξεων και βαθμός συσχέτισης:

- Η κρίση του COVID-19 και η σχετική λήψη περιοριστικών μέτρων είχε ως αποτέλεσμα τη μείωση της τουριστικής κίνησης **κατά ~80% το 2020**
- Υπάρχει πολύ **ισχυρή συσχέτιση** μεταξύ αφίξεων και κύκλου εργασιών της Φιλοξενίας (1% μεταβολή στις αφίξεις οδηγεί σε 0,8% μεταβολή του κύκλου εργασιών)

Ανθεκτικότητα Φιλοξενίας σε μη συστημικές κρίσεις:

- Βάσει της συσχέτισης ο κύκλος εργασιών για το 2020 θα ήταν € 4,7 δισ. (€ 8,4 δισ. απώλειες)
- Ωστόσο, ο πραγματικός κύκλος εργασιών ήταν εν τέλει **30% μεγαλύτερος (€ 6,1 δισ.)**, φανερώνοντας ουσιαστικά τη δυνατότητα της Φιλοξενίας στη συγκράτηση απωλειών από **μη συστημικές κρίσεις**

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων από Τράπεζα της Ελλάδος (Ταξιδιωτικές υπηρεσίες), ΕΛΣΤΑΤ (Οικονομία και δείκτες, Στατιστικές Διάρθρωσης Επιχειρήσεων), GT analysis, *: Το ύψος των € 6,1 δισ. περιλαμβάνει κύκλο εργασιών € 2,3 δισ. τα καταλύματα και € 3,8 δισ. για την εστίαση.

Ανθεκτικότητα σε οικονομικούς κύκλους και εξωγενείς μεταβολές

Υψηλός βαθμός απόκρισης και άμεσης απόδοσης

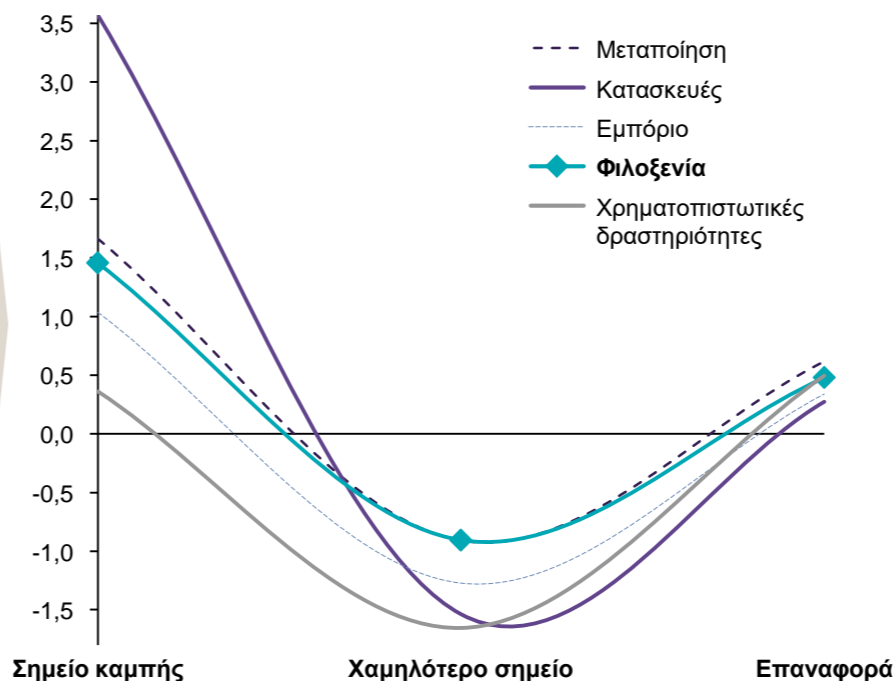
Η εξέταση της **ευαισθησίας** χαρακτηριστικών κλάδων της οικονομίας σε **εξωγενείς μεταβολές**, μέσα από ανάλυση των οικονομικών δεδομένων (κύκλος εργασιών, κ.ά.) τους σε μηνιαία βάση, φανερώνει ότι η Φιλοξενία:

- Εμφανίζει σημάδια **ταχείας επαναφοράς** σε απώλειες του κύκλου εργασιών που προκύπτουν από εξωγενείς παράγοντες
- Διαθέτει υψηλότερη ικανότητα **απορρόφησης** των αρνητικών οικονομικών κύκλων και **άμεσης απόδοσης των πόρων** που εν τέλει επενδύονται σε αυτή

Απόκριση κλάδων σε εξωγενείς μεταβολές

Τομείς	Βαθμός ευαισθησίας	Χρόνος επαναφοράς (έτη)
1 ^{ος} Φιλοξενία	0,10	0,50
2 ^{ος} Κατασκευές	0,31	0,65
3 ^{ος} Χρηματοπιστωτικές δραστηριότητες	0,05	0,69
4 ^{ος} Μεταποίηση	0,04	1,39
5 ^{ος} Εμπόριο	0,15	1,61

Ικανότητα απορρόφησης αρνητικών οικονομικών κύκλων

Βασικές παράμετροι

Βαθμός απόκρισης σε εξωγενείς μεταβολές:

- Η Φιλοξενία χαρακτηρίζεται από δυνατότητα **ταχείας αντιμετώπισης** και **απόκρισης** σε εξωγενείς μεταβολές (**επαναφορά σε ~ ½ έτος**)

Κυκλικότητα Φιλοξενίας:

- Χαρακτηρίζεται από **υψηλότερη ικανότητα απορρόφησης** συγκριτικά με λοιπούς κλάδους (εμπόριο, κατασκευές, χρηματοπιστωτικές δραστηριότητες κλπ.)

Συμπεράσματα ανάλυσης

Δυναμική, συνεισφορά και ανθεκτικότητα Φιλοξενίας

Μέσα από την εξέταση των βασικών μεγεθών και της εξέλιξης της Φιλοξενίας τα τελευταία έτη αναδεικνύεται:

- Η **δυναμική** και η συνεισφορά της σε επίπεδο **οικονομικής ανάπτυξης** και **θέσεων εργασίας**
- Η **ανθεκτικότητα** και η **ικανότητα** να ανταποκρίνεται σε εξωγενείς παράγοντες και κρίσεις

Παράμετροι

Κύρια στοιχεία

Εξέλιξη και
δυναμική
Φιλοξενίας

- Σημαντική συμβολή της Φιλοξενίας στην **ενίσχυση της οικονομίας** και στην **περιφερειακή ανάπτυξη**
- Κομβικός ο ρόλος της στην απορρόφηση **μεγάλου μέρους του εργατικού δυναμικού** της χώρας

Συνεισφορά στην
παραγωγική
δυναμική

- Διάχυση ωφελειών ("**spillover effects**") σε **17 κλάδους** οικονομικής δραστηριότητας και **9 τομείς** με μέση ετήσια συνεισφορά περίπου **€ 1 δισ.** από την υλοποίηση επενδύσεων ανακαίνισης ξενοδοχειακών μονάδων
- Συνολική ετήσια συνεισφορά άνω του **€ 1,5 δισ.** από τις **επενδύσεις στη Φιλοξενία** (σύνολο καταλυμάτων και μονάδων εστίασης)
- **Πρώτη η Φιλοξενία** σε επίπεδο προσφοράς θέσεων εργασίας (**1 στις 4 θέσεις εργασίας** είναι αποτέλεσμα της Φιλοξενίας)

Ανθεκτικότητα
Φιλοξενίας

- **Υψηλή ικανότητα** στην αντιμετώπιση των οικονομικών συνεπειών **συστημικών** και **μη συστημικών κρίσεων**
- **Υψηλός βαθμός απόκρισης** και **ταχεία επαναφορά** της Φιλοξενίας σε καταστάσεις εξωγενών μεταβολών
- Κάθε ευρώ εν τέλει που **επενδύεται και δαπανάται** στον τομέα της Φιλοξενίας έχει **άμεση συνεισφορά και απόδοση** στο σύνολο της παραγωγικής δυναμικής της οικονομίας της χώρας

[grant-thornton.gr](https://www.grant-thornton.gr)

© 2021 Grant Thornton. All rights reserved.

'Grant Thornton' refers to the brand under which the Grant Thornton member firms provide assurance, tax and advisory services to their clients and/or refers to one or more member firms, as the context requires. Grant Thornton Greece is a member firm of Grant Thornton International Ltd (GTIL). GTIL and the member firms are not a worldwide partnership. GTIL and each member firm is a separate legal entity. Services are delivered by the member firms. GTIL and its member firms are not agents of, and do not obligate, one another and are not liable for one another's acts or omissions.